ANY II - NÚM. 72 9 DE SETEMBRE DE 1922

CATALVNYA SOCIAL

CENTRAL-BIBLIOTECA-BARCELONA

APARTAT 273 REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: BAIX ST. PERE, 1, 3 i 5 - BARCELONA TELEFON 1114

Els atemptats i el pretexte de «defensa»

La primera fase dels atemptats socials a Barcelona, obeïa a la dita, que circulava entre els sindicalistes, de que l'escarmentar els esquirols era necessari per a mantenir la disciplina sindical, sense la qual és impossible conseguir la unitat d'acció dels obrers, indispensable per a obtenir el triomf en la lluita per les reivindicacions: millora de salari, reducció d'hores, etc. Els atemptats eren, doncs, segons aquesta *teoria*, un mitjà de *defensa* obrera.

La segona fase dels atemptats socials ha estat la repressàlia contra els primers. Elements que indignats amb tota la raó i tota la justícia contra la barbàrie d'aquella *disciplina* i la opressió dels qui la imposaven, perderen justícia i raó quan empraven el procediment igualment barbre i opressiu, de respondre cop per cop, agressió per agressió, cometent els atemptats amb les mateixes circumstàncies agravants de premeditació, alevosia, superioritat de nombre, fuga subsegüent, amenaça als tranzeunts, etc. Aquestos atemptats es vol que responguin també a la idea de DEFENSA, i així s'els preté justificar per part dels elements que els cometen.

Si l'argument de *defensa* justifica els segons atemptats, allavors aquest mateix argument justifica els primers. Si la excusa de *defensa* no pot fer absoldre els primers, tampoc és possible que valgui per a absoldre els segons.

En Pere, del Sindicat Verd, surt al pas d'en Jaume, del Sindicat Blau, i el mata. Diu que l'ha agredit per a *defensar-se*, car aquest últim l'havia amenaçat de mort si no es feia del Sindicat Blau. Però si pregunteu an En Jaume o als amics d'En Jaume, perquè amenaçava an En Pere, perquè volia matar-lo, us diran que el Sindicat Blau representa la veritable *defensa* contra el patró, i que obligant per la força a En Jaume a ingressar-hi, no fa més que *defensar-se*, perquè tot el qui no es del Sindicat Blau, és un esquirol, fa el joc dels amos, etcètera. Aquestes són avui dia les idees corrents en el món obrer.

Dins la testa de molts treballadors s'han trastocat les nocions morals de tal manera, que quan set o vuit homes armats agredeixen a un de sol, diuen que es per a *defensar-se* d'aquest.

I com que el dret de defensa es per raó natural un dret innat en l'home, la malícia, l'horror, la inhumanitat dels atemptats i assassinats desapareix. Els partidaris de cada grup d'agressors, consideren que el móvil d'aquests es la defensa, i així resulta que la meitat dels atemptats queda justificat als ulls dels uns, i l'altra meitat als ulls dels altres. Això sí, quan les víctimes cauen del costat dels qui parlen, allavors vénen les execracions, allavors és el calificar-ho d'actes salvatges i criminals, allavors és el clamar venjança... per a recomençar la

15 cèntims

sèrie. Jo no conec pàgines més eloqüents i més justes condemnant els assassinats, que les publicades al portaveu de l'Unic, quan cauen els de l'Unic, i que les del portaveu del Lliure, quan cauen els del Lliure.

I aquí ve el terrible error que enterboleix les consciències, i farà perllongar indefinidament aquesta sagnant especulació abusiva de l'idea de defensa. Per això caldria que les autoritats doctrinals restablissin la veritable doctrina de la llegítima defensa i de les represàlies.

Que aquestos conceptes siguin confosos i que tan crudels errors siguin predicats i actuats pels sindicalistes de filiació anarquista, es comprèn. Els qui comencen negant a Déu i blasfemant-lo en tota ocasió, negant tota religió, tota llei, tota autoritat i tota moral, els qui la vida humana ja en principi no els mereix cap respecte, ja es comprèn que no s'han d'aturar davant de cap norma ni precepte, humà ni sobrenatural.

Però que sindicalistes de filiació catòlica, o que encara no han abjurat públicament el cristianisme, facin aquestes gravíssimes i culpables confusions, tan enormes i tan tràgiques, això és una monstruositat, i és necessari que s'acabi.

Aquestos voldríem que escoltessin la veu de la Veritat inexorable, que recorda que per damunt de totes les conveniències corporatives i de tots els interessos sindicals, proletaris i obreristes, l'homicidi és un crim horrible i un pecat espaventós que clama venjança a Déu. Repetim que fem referència a homes pels quals la paraula Déu vol dir alguna cosa.

El mateix Déu que va condemnar i maleir el primer assassí, Caín, va condemnar en la mateixa ocasió primera, la repressàlia i la venjança. Pels que ho hagin oblidat retreurem el texte mateix del Gènesi.

Diu Jahvé Déu al primer agressor, al primitiu autor del més antic *atemptat social* comès sobre la terra:

«—*Què has fet? La sang de ton germà clama fort a mi de la terra! Ara, doncs, maleït sies tu de la terra qui ha oberta sa boca per rebre de ta mà la sang de ton germà. Quan la terra treballaràs no et darà ella sa virtut. Vagant i errant seràs pel món.*

»I diu Caín a Jahvé:—Massa gros és el meu crim, que m'en aixequi. Vet-aquí, tu em llences avui de damunt la fac de la terra, i jo, de ta faç amagant-me, vagant i errant seré pel món, i s'esdevindrà que tot hom qui em trobarà, mort me darà.

»I li diu Jahvé:—DONCS, QUI A CAIN MATARA, SET VOLTES PUNIT SERA.» (1)

Això en quan a les Repressàlies. Respecte a la Defensa, cal remembrar que tots els tractadistes de dret natural, interpretadors de la llei natural i del sentit comú, inspirats en els principis cristians, condicionen aquell dret a una garantia de *llegitimitat*, anomenant-lo Dret de *Llegítima Defensa*. En virtut d'aquest dret, és lícit l'ús de la força per a repel·lir l'agressió, però per això es condició essencial, intrínseca, inexcusable, que l'agressió sigui *actual*, és a dir, que la defensa es produeixi en l'*acte mateix* de l'agressió, jamai abans, perquè ja fóra una agressió, ni després, perquè ja fora una venjança.

Segons això, jamai una emboscada, jamai una parada, jamai una sorpresa, jamai una escomesa, poden ésser considerats actes de *defensa*, sinó que són precisament les formes roïnes i alevoses que caracteritzen la malignitat intrínseca de l'homicidi voluntari. D'altre banda, la fugida subsegüent a tots els casos d'atemptats, és nota característica de la manca de força moral dels autors. Quan un home recte és agredit, i usant de la llegítima defensa fereix o mata al seu agressor, no té perquè fugir. La força moral que l'assisteix realça la seva fermesa. Oi més, el que en llegítima defensa fereix o mata a son atropellador, s'entrega ell mateix a la justícia. Ben al contrari, els pistolers, fugint i amenaçant per que ningú els detingui, confessen ells mateixos amb sa fuga, la covardia i la maldat inexcusable del seu delicte.

(1) Gen. C. 4. Trad. Dr. Fred. Clascar.

Lector amic: Tu també et pots solidaritzar a l'obra moralitzadora de CATALUNYA SOCIAL propagant nostre setmanari, conquerint-nos suscriptors, aportant-nos anunciants

EL QUE PASSA

ESPANYA ENDINS

Ans de tot cal que rectifiquem un mot groller i injust que va aparèixer en la darrera crónica. Nosaltres escriguérem, referint-nos al Ministre de Governació, que el seu paper en la vaga de Correus va ésser *trist*, i no BRUT, com aparegué en aquestes columnes. I no volem carregar la culpa al linotipista que, donats els perfils simplificats de la nostra pecadora ploma al escriure *càlamo currente*, es comprèn bé que llegís ço que va compondre. Dispensin.

Els efectes de la dita vaga es fan sentir encara, i Déu sab fins quan perduraran. Molts del vaguistes es quedaràn al carrer. La lliçó ha sigut dura, però merescuda. Els perjudicis han sigut també immensos.

Quina bona ocasió aquesta per a desfer totes les Juntes d'empleats i funcionaris, les militars al devant!

Mes ja ens fem càrrec que per a semblant escarment ha de fer-se abans foc nou en la política, perquè són els errors, i les disbauxes, i les iniquitats, d'aquesta política els que han donat lloc a la naixença d'aquests organismes com a reacció (si bé indefensable), contra els efectes naturals de la corrupció política triomfant.

En Burguete, que dimití al veure que el Govern li parava els peus, s'ha deixat convèncer i, després d'un viatge estomacal un poc divertit, ha tornat al Marroc decidit a implantar el protectorat d'última moda, que en diriem *cívico-militar*. Ara veurem la cara que hi posaràn els moros. Fins ara la del Raissuni, que és una cara representativa, costa molt de posar-la a to...

El Rei tornà de França al sapiguer la *corazonada* d'En Burguete, i una volta arranjat aquest delicat negoci, pronunciá un bell discurs en inaugurar, presidint-lo, el Congrés Internacional Odontòlogic.

Com a aquest món, per fons que es faci el foc, en surt sempre el fum, ara ha vist la llum pública un document reservat que posa, — i no en bon lloc, — al descobert la torpesa dels negociants espanyols en l'afer dels Tractats de Comerç. França es vanta d'haver aconseguit d'Espanya tot quan volia, "sense donar compensacions a aquesta." Bé prou que ho suposàvem!

Mes En Bergamín tan trempat, com si fos un Villaverde.

I En Piniés i En Montejo, igualment. I *cuidado* que a aquest últim, després de comprometre la firma del Rei fent-li desfer al poc temps de signar-la, la autonomia universitària, i de posar tanmateix en *berlina* la serietat de l'Estat, li plouen les protestes, com una calamarsada. I res diguem dels aplaudiments del Rei al elogiar-li un savi estranger en ple Congrés el R. D. sobre autonomia universitària. Està fet a prova de bomba En Montejo.

Continua la campanya dels pares i amics dels soldats de quota per a veure si per fi s'aconsegueix la seva repatriació.

El Govern, alarmat dels vols i el caràcter que pren aquesta campanya, ha prohibit les manifestacions públiques de la mateixa. Aquesta mida serà contraproduent. Lo millor que pot fer i deu fer el Govern es posar fi a les disbauxes i mortandats del Marroc i tornar tots els soldats a casa seva.

ESPANYA ENFORA

Les conferències de Paris referents als pagaments que havia de fer Alemanya en concepte de reparacions, han donat la raó a França i un bon respir a Alemanya, i *tutti contenti*.

Ara Poincaré, aprofitant la Nota de Balfour sobre la liquidació general i definitiva dels deutes de la Guerra Gran, involucra amb molta habilitat en aquesta projectada liquidació l'import de les reparacions, per tal que es liquidin juntament amb dits deutes, cobrant d'aquesta manera França l'aludit import indirectament però efectiva. Vetaquí un caire imprevist de l'arranjament d'una qüestió que porta pertorbat el món i posa la pau d'Europa continuament en perill.

Un altre fet importantíssim teniem de registrar avui, i és la desfeta de l'exèrcit grec pels turcs, cap a l'Assia Menor, que els grecs tindran de deixar a corre-cuita.

D'aquest fet la part més enverinada és la que es refereix a la política de l'Entente, més ben dit, de França i d'Anglaterra, que, per mans de Turquia la primera, i de Grècia la segona, dirigeixen les seves rivalitats i les consegüents disputes promogudes per la respectiva política oriental.

La lluita entre França i Angleterra és a braç partit i a mort, encara que procurin dissimular-ho. Ni una ni altra poden cedir sense sacrificar vitals interessos.

França ha cedit fins ara en tot lo possible, però no pot sacrificar res més en ares de la pau. Claudicaria...

I França és avui dia el paladí de la Europa continental enfront d'Anglaterra, que la vol dominar per a arrodonir la seva hegemonia aquí i assegurar-se bé els camins de la India, que és la seva principal entranya econòmica.

De moment, Anglaterra proposa un armistici entre grecs i turcs per tal que la desfeta dels primers no es converteixi en un anihilament del podr militar de Grècia. Per ara guanya la partida França. Però Anglaterra té moltes cartes a jugar...

La Societat de les Nacions s'ha reunit altra volta i tracta d'evitar la caiguda definitiva d'Austria, que obriria novament el plet de la constitució de l'Europa. Un nou vesper.

Mes com les coses cauen del cantó aon s'inclinen...

A Eslovàquia s'inicia pel nou Partit Popular una forta campanya nacionalista.

A Bulgària li busquen, val a dir-ho, les pessigolles els seus veïns enemics.

Europa està que bull, i Mister Cox, excandidat a la presidència de la república ianqui, anuncia la fallida d'Europa!

J.

Les festes majors

Les festes majors causen dolors

Quan els medis de comunicació eren pocs i difícils i el viatjar empresa no comú i la gent no tenien, com ara, la fallera de divertir-se sempre, les festes majors de nostra terra constituïen un aconteixement anyal preuadíssim.

S'esperaven tot l'any amb daler i es deixaven amb recança. Cada una d'elles marcava una fita en la vida de les famílies que hi prenien part.

En les grans cases pairals la festa major reunia a la vora la llar, al redós de la taula patriarcal, tota la parentela, per nombrosa que fos, i així com "per Nadal cada ovella al seu corral", per la festa major — que era com un Nadal entre any —, s'hi arreplegaven moltes famílies a la llar en festa, perquè també les amigues hi eren invitades.

Gairebé a tot arreu la festa major sol ésser a la diada de la Mare de Déu d'Agost o sia de l'Assumpció de la Verge, que és com el Nadal d'estiu a nostra terra.

En aquestes anyals reunions de la tribu, que presidia el vellet de la casa, s'arreglaven moltes qüestions, es refeien i abribaven les amistats, es pactaven esdeveniments i, sobre tot, s'iniciaven i concertaven els casoris. Aquesta era una de les notes típiques i socialment més valuoses de nostres antigues festes majors.

En elles predominaven les funcions religioses de la parròquia, on anaven totes les famílies, senceres, en corporació, i les reunions familiars en cada casa, rica o pobra.

No hi faltava la ballaruga pel jovent, a ple sol i amb completa barreja d'estaments. En molts pobles la presidia el venerable rector, que coneixia una per una les consciències dels seus feligresos i sabia que eren incapaços de faltar a Déu ni al pròxim en res i molt menys públicament i en balls tan honestos com la sardana i altres per l'estil.

A toc d'oració, a sopar falta gent i a geure, perquè l'ensentdemà hi ha matines.

Quin bé de Déu i de la Verge Assumpta aquelles festes majors de la nostra terra!

Els nostres vellets les recorden amb recança, i a més d'un al llegir aquestes ratlles i evocant aquelles diades de serenor, de pau i de gaubança, li espurnaran els ulls...

* * *

Avui en dia en què el món va formant un sol poble i es viatja per sobre i per sota terra, pel mar i pels aires, i viatja tothom per un tres i no res i per qualsevol caprici, les festes majors han perdut molts dels seus encisos. La gent ha canviat també de caràcter. La bonhomia no es coneix pas. L'egoisme, més o menys dissimulat, forma com la substància de tota classe de relacions, àdhuc les de família. Tothom està tip de tot.

Res no ve de nou, ni res, per tant, s'espera amb frisança. Tot ve de repàs i en tot es mira la pròpia conveniència ans que el bé de ningú.

Aquest estat i manera d'ésser de les coses i dels homes, es reflexa prou en les nostres festes majors, que per fer-se atraients han d'ésser cridaneres, mundanes, escandaloses... Hi ha excepcions. A Déu mercès en nostra amada terra l'agre de l'antigor es deixa sentir encara, mes quants d'estralls veiem arreu en nostres tra-

dicionals festes, produïts per l'esperit escèptic, sensual, mercantiler dels nous temps!

Ara les festes majors són, principalment, mundanes, frívoles, escandaloses talment. Envelats, balls *agarraos* (indecentíssims), festejos barroers, modes indecoroses.. De la nit s'en fa dia, i del dia nit. Encara es va rutinàriament a la Missa major, a lluir els vestits de ciutat que res no vesteixen... Però lo principal és la ballaruga, la fartanera, el joc, la disbauxa. Aquí mateix, dintre de casa, en l'ex-vila de Gràcia, hem pogut presenciar la seva festa major, el programa de la qual es composà d'un sol article: ball a tothora i a tot arreu... vuit dies seguits...

On són aquelles mestresses de sa casa, capasces de governar un Estat, que per la festa major trien de les caixes noguerals de núvia els vestits decentíssims, rics i majestuosos, que sols es veien pels carrers els dies Sants i en la diada major?

On són aquelles noies, tan formoses com púdiques, que estrenaven el *vestit bo* la diada de la festa i omplien el poble de goig i d'encís?

On són aquelles corrues familiars que anaven a totes les funcions religioses de les diades anyals com si fossin l'ajuntament del poble, donant a la gent la sensació de la bondat, del pudor i de la decència?

"Les festes majors causen dolors" ara. Abans no.. Mes cal regenerar-les, bons catalans. No és pas empresa de frares, encara que amb esperit de frare s'hi hagi de treballar. No per a convertir-les en ço que no deuen ésser, perquè cada cosa a son temps i segons sa naturalesa, i la festa major és això: una gran festa religiosa, familiar i cívica per a tothom i pel jovent principalment. Cal no oblidar-ho.

La part religiosa ha de constituir com un anyal aconteixement. Respectar les tradicions, però fora rutines.

La part familiar ha d'ésser un altre acontei-xement per a tota la parentela i els amics de la casa.

La part cívica i profana un anyal lluïment de les autoritats i de la fadrinalla.

Mes fugim tots d'aquestes novetats d'avui dia que ens aparten de la plaça pública, del camp lliure, del sol i del vent sanitosos i frescos.

Tornem als erals, plans, verds i ben assoleiats.

Tornem al bosc, embaumat i ombrívol.

Tornem a la plaça endressada i vestida de festa. Tornem als ballets de la terra, i fugim com del diable, per sempre més, dels balls moderns que no són més que excusa i motiu per a marcir les roses fresques i colltorçar lliris blancs...

J. J. C.

Tarragona i Sabadell contra el joc

Un estimat amic nostre, coneixedor d'aquelles terres, que ha visitat suara les diferents comarques de la "província" de Tarragona, ens afirma que el joc hi ha desaparescut. Es deu aquest prodigi a l'energia del Governador senyor Zurita, qui manté la prohibició malgrat l'arrelament del vici en molts pobles, famosos per sa inveterada llibertat de jugar, amparada pel caciquisme. El notable del cas és que aquell digne magistrat ha tingut de lliurar fortes batalles contra els elements caciquistes, que han cercat, debades aquesta vegada, apoiament als despatxos dels ministeris, però la causa de la rectitud ha pesat més que totes les pressions.

En considerant aquest triomf de la bona causa, i comparar-lo amb l'estat de la ciutat nostra hom no pot menys de fer-se la següent reflexió: Els que defensen el repartiment de diners del joc a les entitats benèfiques, diuen que sense aquests recursos els establiments caritatius de Barcelona no podrien pas sostenir-se. Així ho va dir públicament el doctor Carulla referint-se a l'Hospital Clínic (veure nostre article "La derrota de la caritat cristiana a Barcelona"). Doncs bé: si a la capital nostra ens hagués tocat de Governador civil el senyor Zurita, digueu que ja haurien tancat les portes a hores d'ara tots els hospitals i asils per manca de cabdals! I el mateix hauria succeït si hagués vingut a ocupar aquell càrrec el senyor Crespo de Lara, de qui altres vegades hem parlat en aquestes planes, que s'ha distingit sempre perseguint el joc, malgrat les indulgències ministerials a les províncies que ell ha governat. Quina sort, doncs, per als hospitals i asils de Barcelona que no hagin estat governadors de nostra "província" uns homes íntegres i rectes com el senyor Zurita i el senyor Crespo de Lara!

És clar que si el governador de Tarrago aguanta ferm es perquè veu al costat seu una opinió ciutadana recta, enèrgica i vigilant, i que per tant, d'aquesta opinió o consciència viva és el mèrit, principal o parcial del triomf. Però això demostra, com hem dit tantes voltes, que l'opinió pública i per tant, els que la dirigeixen, i aconsellen, o els qui d'una manera o altre la influeixen, és la responsable de la situació moral d'una ciutat o d'un país. I de que es jugui amb escàndol tant greu a Barcelona en tenen la culpa els mateixos que en tindrien la glòria

si no es jugués: els elements directors i influients.

* * *

Així mateix ho han entès el honorables ciutadans d'aquella benemèrita ciutat de Sabadell, que situada a 20 quilòmetres, a mitja hora de tren de la metròpoli, té la noble gosadia de resistir les onades de corrupció que la capital irradia, i de no volguer contaminar-se amb el mal exemple. Tot justament el veinatge ha estat causa de que el joc de Barcelona fes qualques estralls entre alguns habitants d'aquella població, principalment entre els joves, però l'escarment i l'espectacle de les víctimes ha obrat segons era de raó que obrés: provocant una forta reprovació en la consciència, i mantenint-la desperta i viva. Així ha estat possible que durant el llarg període de govern de l'alcalde senyor Pascual i Salichs el joc fos interdit en absolut, malgrat les temptatives reiterades d'alguns insensats. I així ha estat possible que havent ocupat el seient de l'alcaldia un altre digne ciutadà, però que tingué la feblesa momentània de deixar-se sorpendre la bona fe per gent sense escrúpuls que assoliren la reobertura de les polsoses i arnades timbes, l'escàndol durés ben poc. Una valenta acció de la premsa honrada i de les persones de seny i de cor aconseguí en no gaires dies la terminació del joc i el restabliment de l'ordre moral.

A continuació estractem alguns documents relacionats amb la campanya sabadellenca, que fan honor als qui els han escrit, a la ciutat de Sabadell, i a Catalunya. Perquè Catalunya és una nació honrada, i d'ella no en formen part els qui no en són, baldament es diguin nacionalistes.

De la "Memòria de la Junta de Protecció a la Infància i extinció de la mendicitat" i "Memòria de la Junta Municipal de Beneficència de Sabadell." "Impremta Sallent, Sabadell, 1922.) copio el paràgraf en el qual aquestes juntes fan constar amb legítim orgull que no reben cap subvenció procedent de mal origen. Subratllem nosaltres:

"Dissortadament l'acció no pot eixamplar-se tant com voldria per les raons més amunt esmentades veient-se precisada a frenar els afanys d'expansió per la manca de disponibilitat de mitjans econòmics que li dilaterien l'horitzó fins al punt de poguer realitzar una obra completa de beneficència ciutadana. Malgrat tot *no ha claudicat en els principis de la ètica resistint-se a les temptacions que desvetllen certs oferiments que, des d'un principi i per unanimitat, han sigut dignament refusats per entendre que val mes, molt més, la vida dins la penúria que l'abundor provinent del vici i de la crápula.* Les subtilitats casuístiques que menen a la llorda ètica dels fets consumats no han imperat mai en el si d'aquesta Junta per entendre que els diners tufejants de vici no poden esmerçar-se en socórrer als pobres necessitats car la realitat ens ha recordat sempre que és inútil disfreçar amb mentides i ergotismes la dura veritat de la llei moral."

Es d'elemental justícia fer públic l'agraïment que la causa de l'ordre moral a Sabadell deu, entre moltes altres persones, a l'honorable Vicepresident de la Junta de Beneficència, En Jaume Vidal i Viñas, qui ha resistit amb pit dur les escomeses i temptacions dels pirates del joc.

D'un bell article del jove escriptor sabadellenc En Francesc de P. Trabal a *La Veu de Catalunya*. Fulla: "Les terres catalanes", dia 28 de juliol darrer, tot ell concebut en les mateixes doctrines abundantment defensades a nostres planes, retallo dos paràgrafs. També subratllem nosaltres:

"Devem fer sentir tot el pes de llur responsabilitat als directors de la ciutat, a les entitats de cultura, als pares, *i sobretot, a la premsa*, fent-los compendre com llur silenci contribueix a deshonorar la ciutat i a afeblir l'esperit necessari de pura ciutadania."

"I és precís que ningú es deixi illusionar per la brillantesa dels diners oferts per la Beneficència que més valdria que no existís abans que ésser fruit d'una semblant perversitat.

Pensem que una Beneficència a base d'una immoralitat deixa de ser-ho i que fóra preferible retornar-la d'on procedeix, i aleshores fóra realment l'única beneficència aprovable. El fet de dedicar diners fruit del joc a la Beneficència és un retorn a una mena moderna d'antropofagisme. I, forçosament, ha de fer mal."

També el setmanari "Joventut" portaveu de l'Acadèmia Catòlica, Joventut Catòlica i Congregació Mariana de Sabadell pren part en l'acció, aportant-hi el sanitós criteri dels hereus i deixebles de l'inoblidable doctor Sardà i Salvany. Voldríem copiar tot sencer el lluminós article eixit el dia 3 del passat més d'agost, però no podem per manca d'espai. No obstant, no podem deixar d'insertar-ne un bon fragment que, per procedir del portaveu d'una entitat catòlica tan prestigiosa com l'Acadèmia, conservadora, com diem de l'esperit de qui fou son il·lustre i plorat consiliari, i dirigida avui per una de les

personalitats eclesiàstiques més eminents de la terra catalana, representa un vot de calitat, admirablement formulat, i de valor altíssima en el judici aquí obert contra el pacte amb el joc, i contra la inversió malament dita "benèfica i social" dels diners de la ignominia. Subratllem nosaltres:

"Però l'enlluernament del diner fàcil encega encara a altra gent que si bé no juga col·labora activament i esdevé còmplix i coautora més o menys conscient de tanta malvestat. Al davant de l'afer del joc una pila de persones representatives i d'altra banda honorables, prenen una actitud de convivència, de tolerància i fins de tracte. El joc reconegut execrable en si, és no obstant considerat inevitable i es preté en certa manera dignificar-lo, beneficiant-ne dels seus profits a obres socials i benèfiques i fins, oh vergonya! a obres cristianes i piadoses.

Aquesta teoria que ha creat i sostè el lamentable Comitè Benéfico-Social de Barcelona, no ha d'introduir-se en nostra ciutat. Cal viure alerta i no deixar-la arrelar.

Segurament sempre existirà el vici del joc, el mateix que els altres vicis que atreuen els homes a totes les degradacions, però fer d'això una excusa per a legalitzar-los, per admetre les cases de joc i de vici com a institucions regulars, gairebé com a establiments industrials, és *precisament la posició diametralment oposada al sentit cristià que sap la persistència del mal i d'això en dedueix la necessitat de la persistència de la lluita.*

Absolutament cap aventatge material pot excusar el pacte amb el joc, que altrament fins econòmicament és de resultats dubtosos. La beneficència que viu del joc, ultra ésser una monstruositat, perquè res es tan oposat a l'esperit de caritat com el vici del joc on hom cerca arrebassar els béns dels altres, ha d'anar tard o d'hora a la fallida, car segurament *crea més misèria de la que pot eixugar.*

El pacte amb el vici no el pot dignificar sigui el que sigui el seu preu ni l'utilització que d'aquest preu d'ignomínia es faci, però en canvi rebaixa lamentablement la valor moral i el prestigi que ha d'acompanyar els elements dirigents i *dóna una trista idea del grau d'espiritualitat de la collectivitat que s'hi avé.* Perquè si els sofismes del pacte amb el joc són molt comprensibles en els empressaris i en els industrials del vici, son *inadmisibles en qualsevol persona digna i absolutament inexplicables en un cristià."*

Tan belles propagandes i tan nobles actituds han tingut un resultat esplèndit. *La Veu,* el 5 d'agost, en una nota de Sabadell, signada F. T. "La dignitat de la ciutat, salvada", donava compte de que l'alcalde "ha donat les ordres de prohibició dels jocs prohibits en totes les societats que darrerament els havien implantat." Això mateix ho hem vist comprovat en la premsa sabadellenca d'aquells dies. "Sabadell s'ha reivindicat i ha esfilagarçat el núvol gris que l'oprimia fent-la tornar tota fosca", diu F. T.. Quin dia serà aquell que podrem dir això mateix de Barcelona?

R. R.

◆◆

La Propaganda Catòlica és la més àrdua i, per lo tant, la que imposa sacrificis mes grans

◆◆

DE LA VIDA DEL TREBALL

Un cas interessant

El procés de la producció registra cada dia noves modalitats, topades lamentables, en l'ordre pràctic, i, en el teòric, plans nous, ilusions enganyoses, visions fantàstiques.

Mes, pràcticament, aquest procés va senyalant amb fets els camins d'una ordenació que tendeix a fer surar sobre les teories i els desigs la equitat i el dret.

Vegi's perquè ens expressem així:

Al poble de Menage prop de Mons (Bèlgica) hi ha una fàbrica de vidre. Els patrons i els obrers acordaren que aquests gaudirien d'un augment de jornal a condició que sostinguessin la producció normal de la mà d'obra.

Fa poc temps els obrers exigiren un nou augment de salaris, i com els hi fos negat, els caps laboristes ordenaren als treballadors que sabotegessin la producció fins a reduir-la al 60% de la normal.

En vista d'això els patrons, prenent-ho com un mancament al contracte, citaren devant del Tribunal als 350 obrers autors d'aquest abús.

El Tribunal ha fallat condemnant als obrers a pagar, per raó d'indemnitzacions, 150.000 francs, suma que el pèrits certifiquen que és el veritable valor dels danys soferts pels patrons en aquest mal afer.

Es un cas curiós i dels que porten cua... — S.

Caritat per a l'Hospital de la Santa Creu!

Barcelonins!

El vostre hospital màxim, aquell que us ve al pensament quan s'anomena simplement l'Hospital, ço és, l'Hospital de la Santa Creu, us allarga la mà, us demana almoina.

El malalt, el pobre, és avui, barcelonins, l'hospital mateix. Ve a vosaltres, que un dia hi recomenàveu un desgraciat de la vostra coneixença, que hi acompanyàveu al dispensari una dona adolorida o una criatura sofrint, que hi anàveu a visitar aquell pobre amic que l'operaven, i que dèieu: "Que bé que s'hi fa en aquesta santa casa!" Ve a vosaltres i us diu: No puc més, ajudeu-me.

El dibuix d'En Joan Llimona ja és prou entenedor. Una noia acompanya el seu pare malalt. La sor, amb l'ànima partida, li diu que no hi ha llits... i el desgraciat s'en torna al recó de casa seva, a sos llençols miserables, amb la pulmonia o la verola a sobre, o amb el tumor o el trenc a dintre. Encara, si només fos un! Però l'escena passa a centenars de vegades, cada any, cada hivern sobretot, i cada any més vegades, i cada hivern més malalts al carrer. Que Barcelona s'eixampla, però el seu hospital no s'estira igualment.

Un hospital no és mai una obra acabada, ni té límits. En passant pel carrer, mirareu les parets, cinc voltes centenàries, i el pati ombrejat i tranquil, i penseu o dieu: Es aquí. No, l'hospital veritable és quelcom d'immaterial: és la caritat universal i perpètua de la gent, caritat sempre desperta i viva. L'edifici és sols el lloc concret on aquesta caritat s'aplica. L'hospital és el testimoni i l'instrument dels ciutadans piadosos. Si aquests ciutadans es tornessin avars, si la caritat s'estronqués, quedarien les parets, quedarien els llits, però l'hospital ja no hi fóra.

Les generacions del segle XV, fundadores de l'Hospital de la Santa Creu, ja compliren son deure, bastint-lo a proporció de la ciutat d'aleshores. La missió de les generacions del segle XX ha d'ésser el fer-lo proporcionat a la Barcelona del segle XX: traslladar-lo a fora, engrandir-lo, fer-lo més ample, sanitós i bell, al més assoleiat racer dels voltants. Aquesta es l'obra de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, que començà el benemèrit Pau Gil. Però encara que ja vermellegen les torratxes i lluen les rajoles dels primers pavellons, la veritat és que el projecte és avui més utòpic que mai, perquè no hi ha més remei que renunciar a moltes coses del pla, i que ralentir tristement la construcció, donats els preus fantàstics dels materials i mà d'obra constructiva. I així, ofegada, atapeïda de tants malalts la casa vella, impossible de tirar endavant la nova, i ço que és pitjor, cada dia més estrets els recursos per les puges dels menjars i medicines, així es troba avui, barcelonins, l'hospital primer de la vostra metròpoli, aquell monument de caritat cristiana dins aquell altre monument d'arquitectura quatrecentista, les primeres pedres del qual posava amb gran pompa, l'any 1401, amb el magnífic Consell de Cent i el Bisbe, amb el Rei de Sicília, i amb la Reina Maria, el senyor Rei En Martí, últim de la dinastia catalana.

Per tant seu l'estimaven els barcelonins antany, l'Hospital de la Santa Creu, que cap testament es feia sense la clàusula del llegat consuetudinari d'almenys una unça, o mitja unça, per ell. I avui, que a Barcelona bé hi ha moltes més unces que abans, avui que l'hospital també moltíssimes més en necessita: vet aquí que en recull, en proporció, moltíssimes menys.

Diràs, tal volta, lector; diran molts: — Oh, jo ja he donat; jo ja he fet. — Que Déu t'en sia grat, responc. Però considereu que la caritat no en té mai prou, perquè la seva essència mateixa és la immensitat, la immensitat de Déu; i d'altra banda, la humanitat és també immensament miserable. Nosaltres mateixos, de què vivim, si no és d'almoina? De la pura mercè de Déu, qui, si volgués, d'una revolada ens llevaria vida i béns propis.

La Santa Creu, insuperable signe d'aquestes cabdals glòries barcelonines: la Catedral i l'Hospital, n'és la més eloqüent ensenyança, de què la caritat és insaciable.

Però tal volta direu: — Jo ja he donat per asils, per altres cases benèfiques. — Molt ben fet, però recordeu-vos tots de la casa que és model, exemple i precedent de tota altra institució benèfica a Barcelona, del que podem anomenar Hospital Mestre. Recordeu-vos-en, també, que bé ho mereix, perquè els seus pobres són els més pobres i fins podem dir que els seus malalts són els més malalts. De totes les parts del món hospitalitza gent mísera i derrotada. I altrament, no és acàs l'Hospital de la Santa Creu qui cura, a la Llatzeria d'Horta, els llebrosos, els malhaurats masells, dels quals ningú es recorda, i en els quals ningú pot pensar sense extremir-se d'horror? Molta gent ni sap que és de Santa Creu el grandiós manicomi de Sant Andreu, ni coneix la magnitud i excel·lències dels dispensaris adjunts a l'Hospital, ni l'ad-

mirable i sovint perfecte servei de moltes instal·lacions auxiliars i anexes, de molts serveis que perillen, si en aquesta hora crítica els manca suficient auxili.

Acas hi hagi lector, — qui sap? — que ni a l'Hospital aquest ni a cap altre tingui costum d'afavorir. Amic, si aquest ets tu mateix, a tu cerca aquest escrit. Si el trobés el teu cor poc propici a l'almoina, i el fes decantar a la caritat, quina alegria! Si la teva estrena fos una dàdiva a l'Hospital de la Santa Creu, bé fóra gran la sort d'aquest paper!

Començava cridant els barcelonins, i acabo cridant a tothom. Als catalans, als espanyols, als estrangers de totes les terres. Tal volta no hi ha nació al món, que l'Hospital de Santa Creu no hagi assistit un fill seu. Tal volta no hi ha cap llengua al món civilitzat, les paraules de dolor de la qual no s'hagin oït sota les grandioses voltes d'aquest hospital principal de la nostra urbs cosmopolita. La Santa Creu, que cobreix l'hospital, cobreix l'humanitat sencera. Lector, home, sigui's d'on siguis i parlis com parlis, ajuda'ns.

I que la Santa Creu cobreixi la teva ànima de cristià generós i amic dels pobres tos germans.

R. RUCABADO

La premsa de nostra capital va insertar fa pocs dies una gasetilla en la qual l'Administració de l'Hospital de la Santa Creu pregava a les persones que li escriuen demanant-li alguna dada o informació, que inclueixin amb la lletra el segell per a la resposta, per a no agravar amb aquesta despesa, no per lleu, despreciable, les càrregues de la benemèrita institució.

Aquesta discreta allusió a la situació agobiada del secular establiment ha inspirat un bell article del senyor Angel Ruiz i Pablo a La Vanguardia *del dia 24 d'agost, excitant una vegada més la caritat dels barcelonins per a que ajudin al seu Hospital principal que passa necessitat. Això ha mogut a* Catalunya Social *per a fer chor a la crida, a reproduir aquí el dibuix i l'escrit que al mateix objecte respectivament feren nostres amics En Joan Llimona i En Ramon Rucabado. Tant de bo que les paraules de l'un i les eloqüents figures de l'altre moguin el cor d'aquells de nostres lectors que puguin, a allargar la mà amb una dàdiva, petita o grossa, per a la obra de caritat cristiana i al mateix temps ciutadana, que ha d'ésser la primera de totes en l'ordre de l'estimació dels fills de nostre Barcelona.*

N. de la R.

IMPRESSIONS D'ESTIU

L'avi vol morir-se

A la xamosa nena
Maria del Jura B. P.
en la seva onomàstica

L'*avi* és un venerable xiprer que encorcovat i grandariós com un campanar, amb paciencia i virior a prova de centúries, fa espona dreta a la masia de la Serralada ajassada al bell cor de la Garrotxa.

Els vells volien que creixés ben alt i ben dret; que les seves gerdors fossin obirades, com a mostra d'hospitalitat, pels vianants, captaires o peregrins, ja de lluny, en gambejar els pujols i turons que circumden, com denes d'uns rosaris, la rodalia; que els gafarons i cadernieres nascuts en mig del tupit ramatge rotllen el cim-bori, en sarnada de xisclets i refilaments, anunciant arreu orquestralment que a l'ombra de l'arbre robust hi roman una casa senyorívola i cristiana, temple de patriarcals virtuts, aixepluig pels estranys, rebost pels pobres, morada de civisme, caritat i compassió.

Si els amos de la masia, generació darrera generació, encomenaven a l'*avi* la tasca de convidar a tot passatger que s'escollia passar per aquells contorns, a que prengués reposada acceptant ser hoste de la casa, el Déu de la caritat i de l'amor corresponia a bastament convertint varies voltes l'*avi* en salvador del màs.

Un estiu dels més enverinats i xafogosos a mitja baralla aferrissida i poemàtica entre dos núvols embruixats, un llamp llençat amb mala punteria hauria escardissat en mil trossos al mas, a no heure'n esment l'avi forçut, el qual equànim, constant i fixo en el seu paper atalaiador de sempre, va xuclar per a que descarregués damunt ses espatlles, la fletxa foguejant i electritzada. Al poc, fumercles de sofre i sentors de resina perfumaven la llaga, no pas mortal, de l'avi.

Un altre dia, quan la païssa del mas estava abrandada, el xiprer feia d'escambell i d'escala des d'on podia ruixar-se platxeriosament la cabanya encesa.

Tots aquests miracles i altres eren tramesos pels vells als seus néts, i aquests els contaven als seus per a que fossin tramesos als que havien de venir després. Per aitals raons l'avi va devindre en la pairal casa com una institució, com una mena de divinitat tutelar, que en país selvatge hauria tingut l'adoració del *totem*.

Sota el benèfic ombratge del xiprer els caps de la casa que més la milloraven, rumiaven llurs plans, i a través de l'avi pujaven els precs, pensaments i desitjos niats en els cors pietosos de l'amo, així com pel mateix guiatge devallava del cel la serenor, la llum, la gràcia que fecundava les bones taleies d'aquella gent treballadora, creient i optimista.

L'avi ja havia tingut d'entristir-se qualque vegada davant les tarambanades d'algun hereuet esbojarrat; que feien trontollar els ciments de la pairal, però amb els anys tots retornaven a la sega dreturera. El verticalisme matemàtic i atrevit, feia alçar la testa i mirar al cel si algun havia deixat entebiar la fe que li ensenyaven els passats. La permanència del fullatge, del colorit, de l'equilibri tan a l'hivern com a l'estiu encomenaven, a mida d'anys, afició a la masia, a l'hereu que l'havia perdut temptat per alguna mala espurna de ciutat.

Sempre i en tots sentits l'arbre centenari era l'exemple viu contra el qual res podien els xius-xius de la tentació, vinguts de la terra baixa.

* * *

Però ara l'avi està trist, l'avi està malalt, l'avi vol morir-se. Malgrat les migranyes hagudes en anteriors generacions, malgrat els eixuts, nevades, tempestats i llampeguejaments, mai l'avi havia sentit una fiblada tan corsecadora com en l'hora present.

Resta fondament enmigranyat, perquè ja no és solament l'hereu que li porta desafecte des de molt temps i sense esperança de penediment, capescalfat per les sirenes de la plana; també el benjamí de la quitxalla, el patufet de la germandat ha tingut el desvergonyiment de dir a les barbes de l'avi amb motiu d'anar una temporada a ciutat: "gràcies a Déu que podré sortir d'aquest recó de món."

L'avi, seta qual ombra i inspiració la criatureta havia sentit contar les rondalles que més li plavien, no podia pair tanta ingratitud per part de qui ell molt estima.

"Malagraïts, malagraïts — botzina el pobre avi amb un desconsol que fa pena —. Jo que amb fidelitat i constància gairebé geològiques, he vist relliscar segles i vellúries, aquí palplantat, sense cap compensació, amatent a la comanda dels passats de que fos un empar i una guia pels que anessin vinguent; jo que he soportat tantes inclemències per arribat viu fins al teu segle, ja no sóc res per tu, colometa desorientada i fluixa de cap."

"Si amb l'alçada meva passessis 24 hores de silenci i meditació contemplant el cel, la terra i els homes, com faig jo, ja canviaries de parer. Aquí un recó de món! Es el recó més gran, més teu, més bell que trobaràs. Aquí són teus els records plantats edat mitjana endintre, teus l'avui i el demà; teu el sòl en quals entranyes jo i demés arbres hi pouem sucs substanciosos; teus els vents per nosaltres embaumats de flàires. Vés a ciutat i te dosificaran l'aire, t'embotellaran l'aigua, te barraran el mar, t'enterboliran la llum. Aquí tot és gran, ample, pròdig: la llum, l'aire, la terra, la serenor."

"Vols més sociabilitat, més humanisme? Tampoc ho trobaràs; t'oferiran ficcions, carnavalades, aparències d'amistat i amor, però d'ànimes al natural, transparents, eixint de la font, no en tractaràs pas més que aquí. Et despertaran tots els instints, et desfermaran les passions, però no en podràs satisfer una sense ferir-te l'ànima."

"En lloc sentiràs les pures emocions, els regustaments espirituals que pot oferir-te nostre cel estrellat si saps llegir-lo i escoltar-lo. No has sentit en el silenci d'una nit serena aquella divina harmonia fonda i eternal dels astres que sentia Pitàgores? No? Es que no tens l'esperit prou educat com tenia el grec; aprèn a escoltar. No has sabut llegir en la fixesa de l'estrella polar, en el dibuix enigmàtic de la Cassiopea, en la sardana simfònica i acompassada de les constellacions totes, en la brillantor i regular irregularitat de les planetes, estrofes de mil poemes, remor de mil sospirs, testimonis de mil idilis com hi llegeixo jo cada nit? No? Aprèn, aprèn a llegir."

"El mateix te diria de nostres paisatges, de nostres fonts, de nostres matinades, de nostres costums. Ets orb i sord i masell."

L'avi calla, seconcentra l'atenció i acaba amb la següent sentència, tal volta recollida d'algun passat de la casa: "Mentres els homes grans i xics frueixen regustant els artificialismes espirituals d'un joc de paraules, de l'anècdota xistosa, de la reunió teatralesca i cerimoniosa, de la faràndula, del ball, de la pintura creada, de la música limitadíssima de l'instrumentatge i demés falòrnies inventades per la societat, i no sàpiguen fruir infinitament al costat de les sublims creacions de Déu, l'educació artísti-

ca espiritual de la humanitat encara estarà en les beceroles.

I com l'avi ja ho ha fet tot o ho ha dit tot definitivament vol morir-se.

Hivernada enllà la línia vertical s'havia tornat horitzontal.

JOAN D'HOSTOLES

◆◆

Els camins de la pau

Dos fets esperançadors

Dels dos n'hem parlat en aquestes columnes. Ens referim a la Setmana Social d'Estrasburg i al Congrés Catòlic alemany de Munic.

A Estrasburg els catòlics-socials de França feren fervents vots per a que una nova pau cristiana reconcilii a tots els pobles de la terra i faci reposar el món en la tranquilitat i l'ordre, que això és la pau.

A Munic, els catòlics d'Alemanya dirigiren als seus germans de França un cristià i coral missatge de germanor, d'oblit i d'amistat.

Els doc actes són nobilíssims i significatius i cal remarcar-los bé.

El primer és encara més noble que l'acte de Munic, per ésser primer i per condemnar implícitament la fam de venjança que és el Tractat de Versalles, el qual tots els francesos estimaren, naturalment com d'estricta justícia al fer-se. Aquesta acció dels catòlics francesos, tan ardents patriotes com són, mereix els més calurosos elogis.

Ells han donat amb el camí de vera pau i valentment l'han proclamat i l'han emprès.

Molt bé han fet els catòlics alemanys en recollir la invitació a la pau i a la concòrdia dels seus germans de França i dirigir-se a ells amb els braços oberts i el cor badat per tal d'establir junts les bases de la vera pau, que sols l'esperit de Crist sincerament acollit i practicat pot tornar al món.

Magnificent espectacle, aquest de dos pobles mortalment enemistats que es dmanen perdó i volen agermanar-se!

I vegi's com solament l'Església catòlica, que està per damunt dels temps, de les coses, i dels homes, té els medis necssaris i a tot abastamnt per a convertir un món d'odis i rancúnies encara nedant en sang, en una immensa i patriarcal família.

Això prou ho saben els homes que des de fa alguns anys dicten la llei als pobles i fan i desfan la història present, el fracàs dels quals en l'empresa d'arranjar la nova humanitat és colpidor i completíssim en tots els ordres de la vida social i de la internacional política.

Mes aquests homes no volen acotar el cap davant del representant de Crist. Els ho impedeixen les seves idees, els seus compromisos, i, sobre tot, el seu orgull. Per això va el món com va.

Mes els pobles són més forts que els seus homes dirigents quan aquests van errats, i una llei biològica indestructible rebutja ço que s'oposi a la seva gestació i al seu espandiment.

I els dos pobles que avui dia posen el món en renou, i el divideixen, i el contaminen d'odis i el mantenen en foc, ara sembla que s'adonen del mal que fan i que es fan, i, per medi dels seus fills més selectes i assenyats, s'allarguen les mans per damunt de les fronteres i per sobre de les passions i dels malentesos que els han portat a la intranquilitat angoixosa i a l'exhauriment definitiu.

Veu's aquí els únics camins de la pau per la que tot el món adelerat suspira.

A. Z.

ACABA DE SORTIR

PER LA MORAL DE CATALUNYA

CONTRA EL JOC

I EL

PACTE AMB EL JOC

per R. RUCABADO

Volum de 212 pàgines Preu: 3'50 pessetes

Pot demanar-se a l'Administració de CATALUNYA SOCIAL

Diari d'un estiuejant

LES CLASSES SOCIALS

A Vilaflorida a cada moment sentireu brandar les campanes. Un matí les campanes voleiaven amb un so trist que entristia l'ànima. Tots els aires eren plens de sonoritat. Què deu haver succeït?, vaig pensar amb una mica de temença. Potser ha mort el Sant Pare? Encuriosit, vaig preguntar a una dona perquè les campanes feien tanta fressa i ploraven melangiosament. No ho sabeu?, va respondre'm estranyada. Es que s'ha mort el senyor Josep. I qui és el senyor Josep? Era tal volta un home d'extraordinari mérit o bé un varó ple de seny i le virtut?

El senyor Josep, féu la dona, era un botiguer molt ric, fabricant, representant de les tres classes de vapor i cabo del sometent.

Ah! ara ja comprenc per què hi ha al poble tanta consternació.

L'endemà va morir un home pobre i les campanes no varen voleiar. Per què s'ha de moure tanta fressa per un home que ha mort pobre? Vaig presenciar el seu enterrament. Anava sol al cementiri. Déu meu! vaig pensar, no hi ha gut ni un sol veí que per caritat hagi volgut acompanyar aquest pobre home. Escoltant el so de les campanes sabreu fàcilment si el que ha mort tenia cèdula de primera classe o bé si era un poble diable. Amb els bateigs succeeix el mateix. Si l'infant que bategen és una d'aquelles criatures que vénen al món amb un pa sota l'aixella, voleien les campanes fins que el campaner cau exhaurit a terra. En canvi si és un noi pobret es trenca la corda i no es poden fer voleiar. No creieu pas que exagero. Es un fet dolorós que he observat mantes vegades.

Com volem que s'estimin pobres i rics, si hi ha establertes aquestes injustes diferències?

Comprenc que l'home que té diners vulgui ésser enterrat amb caixa de cedre perquè en passar pels carrers la gent cregui que era un home de mèrit, però no m'explico que les campanes emmudeixin quan passa davant del temple el cadàver d'un home pobre.

Entre la gent de la colònia també s'observen aquestes diferències. Hi ha un grupet de gent senzilla que fa excursions i es diverteix honestament; hi ha també un petit nucli de fabricants que parla tot el dia de negocis àdhuc davant d'una bella posta de sol i uns quants nobles industrials que pateixen deliri de grandeses i parlen una llengua que encara els filòlegs no han pogut esbrinar a quina família pertany. Les filles dels fabricants van molt agençades i es riuen de tot. Quan el rector esplica l'Evangeli, fan la mitja rialleta amb un aire de superioritat. Els nobles industrials fan veure que no l'entenen, i això que molts d'ells van nèixer en una rebotiga de manyà o de fuster, i la gent senzilla que és la més entenimentada, escolta devotament.

A Vilaflorida, hi actua una companyia molt fluixa i no obstant el teatre es veu molt concurregut. Moltes de les famílies que hi assisteixen no acostumen a anar al teatre de nit, però com que la gent podria suposar que la seva absència es deu a la manca de cabals o a un desig poc elegant d'estalvi, fan el sacrifici d'assistir-hi totes les nits.

S'ha de donar la sensació que es gasten molts diners i que al teatre s'hi diverteixen extraordinàriament encara que no puguin obrir els ulls de son.

A Vilaflorida les festes benèfiques són molt productives. No és que la gent de la colònia sigui molt generosa i amiga de socórrer les necessitats dels pobres. El motiu d'aquesta generositat és la vanitat. A Barcelona, passaran per davant d'una taula petitòria i deixaran caure damunt de la safata una moneda de deu cèntims i en recolliran una de cinc per tal de poder socórrer a un altre necessitat. Però a Vilaflorida tot se sap i això no pot fer-se. En penetrar a la sala, veureu que el senyor amb els dits enjoiats es treu la cartera atapeïda de bitllets i en deixa caure un ben desplegat, gairebé planxat, per a que tothom sàpiga que és de cent pessetes.

Darrera seu hi va la senyora i les filles amb un bé de Déu de joiells que enlluernen, i passen satisfetes com si haguessin redimit tots els pobres de la humanitat.

Un home que sigui una mica psicòleg no s'estranya de veure constantment enlaire les armes de combat. Com és possible que tots els pobles visquin harmònicament, si veiem que un grupet representatiu de totes les classes socials no pot conviure germanívolament! L'home és l'enemic de l'home. Els més astuts s'encimbellen i els que tenen consciència van pujant lentament el calvari de la vida.

Però si al món no hi haguessin aquests homes que pensen amb l'estòmac i donen un valor material a totes les coses, de què riuríem? Ells van darrera els diners, i amb or no es compra la felicitat. Tots podem ésser feliços tenint l'ànima ben asserenada i el cor ple de pau. Voleu diners! Quedeu-vos-els. A mi doneu-me un cel ben blau, un prat ben verd i una font que canti sota la volta olorosa dels arbres.

IGNOT

D'ací i d'allà

El nou partit popular eslovac, que ha sortit amb una empenta semblant a la del seu germà d'Itàlia, demana en el seu Manifest-programa la constitució de l'Estat lliure d'Eslovàquia. "*Contra el arte de pedir, hay la virtud de negar*" diuen en terres de Castella.

Diuen, i ho practiquen.

També tenim a Espanya qui demana quelcom semblant, i, ara per ara...

Cal demanar; mes cal preparar socialment als homes perquè sia respectada sa lliure determinació.

L'Entente n'és mostra d'aqueixa doctrina polític-social.

* * *

La vaga del Cos de Correus, si bé acabada, "*aún colea.*"

Colea en la desorganització de molts serveis.

Colea en les cues que espontàniament sorgeixen en algunes oficines.

Colea en el retràs que sofreixen el impressos i àdhuc la mateixa correspondència.

Colea en els efectes dels *sabotages* perpetrats en moltes oficines.

Quedem en què aqueixes vagues no es repetiran més, senyors empleats (no funcionaris), del Còs de Correus.

El país, que ja començà en alguns pobles a emprende-les contra els vaguistes, no permetrà un altre atropell com aquest.

* * *

Un suscriptor ens pregunta què hi fan al Marroc 150,000 soldats, 40 o 50 avions, els vaixells de guerra, els milions que hi plouen, el canons que hi ha,...

Això deu preguntar-ho al *queneral* Burguete, pobrets de nosaltres.

* * *

S'anuncia una crisi a dia fixo, com les corregudes de braus, v. g. Diuen que la crisi es *celebrarà* a mitjans d'octubre, com si fos una comèdia de nou.

I es més vella que l'anar a peu.

Diuen que el Ministeri s'apedassarà i que En Cierva i tal volta En Maura darà els pedassos.

Nosaltres també hi direm la nostra:

Què hi diu a això el Comte de Romanones?

Noticiari

ESPANYA

—La Mancomunitat de Catalunya organitzà un segon Concurs de bestiar de llana a Santa Coloma de Queralt, vila famosa pels seus rambles, per la seva riquesa, i per les grans fires de bestiar que de fa molts anys s'hi celebren.

Aquest segon concurs ha sigut un èxit positiu sobre l'anterior, perquè ha duplicat el nombre de bestiar presentat i ha demostrat clarament la millora obtinguda per les races del país segarrenc.

Falta encara llarg camí a recòrrer.

—La Secció Permanent d'Educació i Instrucció de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, recorda a les alumnes que ja han assistit a les classes i tenen sollicitut presentada per a l'ingrés a les del vinent curs, que el dilluns començaren a expedir-se les matrícules per l'ordre establert.

—Els empleats de banca de Bilbao, projecten construir un grup de cases econòmiques per a ells, acollint-se als beneficis de la Llei de Cases Barates. Constarà de vint-i-vuit edificis amb un total de 400 pisos. El més car no pagarà més que 24 duros mensuals.

—S'ha publicat una R. O. fixant les bases per al nomenament del representant de les corporacions agrícoles en el Banc d'Espanya.

ESTRANGER

—La Cort Suprema dels Estats Units ha acordat que les entitats obreres que promoguin vagues puguin ésser perseguides judicialment en el cas que les vagues decretades per les alludides entitats causin perjudicis a la propietat.

—A Suècia ha triomfat l'anomenada Llei Saca, relativa a la prohibició d'importar, fabricar i consumir begudes alcohòliques.

—El govern (??) rus, veient que el règim comunista és la destrucció i consunció de la riquesa pública i privada, ha obert els ulls i les mans i està oferint tota classe de medis i facilitats per la reimplantació del règim capitalista. Mes, qui s'en refia d'aquell govern?

—Entre les conclusions votades pel Congrés de Munic n'hi ha una contra el divorci.

—A França ha fracassat ridícolament la vaga general decretada per les entitats obreres extremistes com a protesta de l'energia del govern francès en la repressió de la sagnant vaga del Havre.

Obra de gran interès:

Los Tribunales para niños

EL TRIBUNAL PARA NIÑOS EN BARCELONA
Y SU ACTUACIÓN EN EL PRIMER SEMESTRE
DE FUNCIONAMIENTO

PER

Ramon Albó i Martí

President de dit Tribunal

amb un pròleg de

Avelí Montero Rios i Villegas

Autor de la llei de Tribunals per a nens

PREU: **10 Pessetes**

EL PRODUCTE ES DESTINA A INSTITUCIONS PROTECTORES DE LA INFANCIA

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLANTICA

Línia de Cuba Mèxic.—Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Habana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Habana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijon i Santander.

Línia de Ruenos-Aires.—Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatje de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de New-York, Cuba, Mèxic.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New York, Habana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Habana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Línia de Venezuela Colombia.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Habana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curasao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canaries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Póo.—Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Póo el 2, fent les escales de Canarias i de la Peninsula indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals la Companyia dona allojament molt cómode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

304(05)(46.71) Cat. 101

Academia Cots

FUNDADA EN 1879

Calle Archs, n.° 7, pral. (Travesía de Plazas Sta. Ana y Nueva)

CENTRO DE ENSEÑANZA ESENCIALMENTE PRÁCTICA, DE COMERCIO

Reforma de letra.—Ortografía.—Correspondencia comercial.—Documentación.—Prácticas de escritorio.—*Mecanografía.*—Cálculo mercantil y Teneduría de Libros por partida doble, aplicados a toda clase de empresas inclusas la *Banca y Bolsa.*—El Título de Tenedor de Libros, previos exámenes por péritos y profesores mercantiles.—*Clases especiales para señoritas.*—Practical of School Languages (Lenguas vivas) por profesores extranjeros y por métodos modernos puramente prácticos.-Taquigrafía.--Geografía comercial.--Lenguáfonos.

FRANQUEO CONCERTADO

Ateneu A. C.—Loric Granados, 20, Barcelona